



# Studieplan 2013/2014

## Årsstudium i naturveiledning

Studiepoeng: 60

### Studiets varighet, omfang og nivå

Studiet er ei eittårs grunnutdanning og vil være eit fulltidsstudium med eit omfang på 60 studiepoeng. Studiet gir ingen grad.

### Innledning

Haldningsskapande arbeid, saman med anna rettleiing og informasjon, er ein viktig del av den utøvande naturforvaltninga i Noreg. Deler av dette haldningsskapande arbeidet kan samanfattast i omgrepet naturrettleiing. Naturrettleiing har tidlegare vore tema innan naturforvaltninga (Statens Naturvernråds utredning NOU 1986:13 *Ny landsplan for nasjonalparkar*, St.meld.nr. 40 (1986-87) *Om friluftsliv*, St.meld.nr. 46 (1988-89) *Miljø og utvikling* og St.meld.nr. 62 (1991-92) *Ny landsplan for nasjonalparkar og andre større verneområde i Noreg*). I dag har naturrettleiing fått ny aktualitet og naturrettleiarar vert brukt som ein yrkestittel i utlysningar. Naturrettleiarar er å finne ved Statens naturoppsyn, nasjonalparksentra, Den norske turistforeining og andre ideelle organisasjonar. Naturrettleiing har ein sentral plass i Statens naturoppsyn sine nettsider og er framheva i Statens naturoppsyns strategidokumentet for 2007-2012 *SNO inn i framtida*, i *Naturrettleiing i Noreg* av Naturitas AS (utgreiing for Statens naturråd 2008), og *Policy for naturrettleiing* (Direktoratet for naturforvaltning 2010).

Naturrettleiing definerer vi som formidling av kunnskap om naturen, med det føremål å styrke innsikt, respekt, engasjement og omsorg for natur- og kulturmiljøet. Naturrettleiing blir utført av ein person, naturrettleiaren, som i hovudsak gir deltakarane direkte opplevingar ute i naturen.

Målsetjinga med naturrettleiing er å:

- styrke forståinga for natur, biologisk mangfald, miljø og kultur
- tydeleggjere samanhengen mellom natur og samfunn, gjennom å beskrive menneskets evne til å påverke og endre forhold i naturen
- styrke interessa for rekreasjons- og friluftaktivitetar
- fremme engasjement innan natur- og kulturmiljøspørsmål
- inspirere til ein sunn og berekraftig livsstil

I dag blir det etablert nye statlege stillingar som naturrettleiarar, bl.a. i nasjonalparksentra, ved Verdsarv - og Ramsarsentra, og i utvalde folketette område.

### Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha fylgjande totale læringsutbytte:

*Kunnskap*



## Høgskolen i Hedmark

- Kandidaten har kunnskap om økologi/naturforvaltning, informasjon, undervisning, formidling og kommunikasjon
- Kandidaten har kjennskap til det norske forvaltningssystemet, kulturminne og kulturhistorie

### *Ferdigheiter*

- Kandidaten kan formidle kunnskap om natur, kultur og miljø
- Kandidaten kan reflektere over eigen utøving og justere denne under vegleiing
- Kandidaten kan meistre relevante verktøy, teknikkar og uttrykksformer innan formidling

### *Generell kompetanse*

- Kandidaten har forståing for natur, biologisk mangfald, miljø og kultur
- Kandidaten kan styrke interessa for rekreasjons- og friluftaktivitetar
- Kandidaten kan fremme engasjement innan natur- og kulturmiljøspørsmål
- Kandidaten kan inspirere til ein sunn og berekraftig livsstil

## Målgruppe

Studiet er retta mot heiltidsstudenten som ynskjer ei innføring i ei grunnutdanning innan naturrettleiing, og som ynskjer dette som eitt av tre år i ein bachelorgrad.

Studiet er eit nasjonal tilbod til ungdom med godkjent vidaregåande skole.

Studiet passer for dei som ynskjer ei vidareutdanning. Dette kan vere folk som arbeidar innan Statens Naturoppsyn, anna naturoppsyn eller ynskjer arbeide med formidling og haldningar knytt til naturbruk.

## Kompetanse

Naturrettleiarutdanninga gir arbeid innan offentleg eller privat forvaltning av utmark, oppsynsverksemda, og innan informasjons- og formidlingsteneste.

## Opptakskrav fritekst

## Undervisnings- og læringsformer

Undervisninga vil bli gjennomført som førelesingar, øvingar i felt og i datalab.

## Vurderingsformer

Kandidaten blir vurdert gjennom munnleg og skriftleg eksamen, samt rapportinnleveringar. Vurdering med graderte bokstavkarakterar med skala frå A – E for stått, og F for ikkje stått. Noen emne blir vurdert som stått / ikkje stått. Sjå elles under kvar særskilte emneomtale.

## Internasjonalisering



Studiet inneheld ingen utanlandsopphald.

Noen av emna vil ha engelskspråkleg litteratur, og gjesteforelesingar kan også gå på engelsk.

## Studiets innhold, oppbygging og organisering

Studiet går på campus på studiestad Evenstad. Studieåret er delt inn i fire blokker på 15 studiepoeng kvar. Det nettbaserte studiestøttesystemet Fronter blir nytta i undervisninga.

### Årsstudium i naturveiledning

## Emner

*Studiepoeng* År 1

- [Areal- og kulturminneforvaltning](#)

15 studiepoeng S1(H)

- [Økologi og mangfold](#)

15 studiepoeng S1(H)

- [Viltøkologi](#)

15 studiepoeng S2(V)

- [Fugler og virvelløse dyr](#)

7,5 studiepoeng S2(V)

- [Naturveiledning](#)

7,5 studiepoeng S2(V)



## Emneoversikt

### 6EV152 Areal- og kulturminneforvaltning

Emnekode: 6EV152

Studiepoeng: 15

#### Språk

Norsk

#### Forkunnskaper

Ingen spesielle krav

#### Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende læringsutbytte i emnet:

##### **Kunnskaper:**

- Kandidaten har bred kunnskap om offentlig styring av arealbruken i Norge
- Kandidaten kan oppdatere sin kunnskap innenfor offentlig forvaltning
- Kandidaten har kunnskap om fagområdets egenart og plass i samfunnet

##### **Ferdigheter :**

- Kandidaten kan anvende faglig kunnskap for å innhente, registrere og lagre natur- og kulturelementer med hovedvekt på skog- og utmarksområder
- Kandidaten kan reflektere over kulturminneforvaltning
- Kandidaten kan beherske relevant faglig verktøy

##### **Generell kompetanse:**

- Kandidaten har innsikt i målene for arealpolitikk med plan- og bygningsloven som viktigste styringsredskap.
- Kandidaten kan planlegge og gjennomføre registrering av natur- og kulturelementer
- Kandidaten kan formidle sentralt fagstoff om natur- og kulturelementer
- Kandidaten kan utveksle synspunkter og erfaringer om arealbruk, og natur- og kulturelementer

#### Innhold

- Offentlig forvaltning i Norge – oppbygging og organisering
- Arealplanlegging, planleggingsmetode og arealpolitikk
- Informasjonsgrunnlag og -behov
- Kulturminner og skogbrukets kulturhistorie i Norge
- Databaser og registreringsmetodikk for kulturminner

#### Organisering og arbeidsformer



Forelesninger, gruppearbeid, ekskursionsjoner, feltarbeid og øvingsoppgave. Undervisningen vil i store trekk foregå i form av samlinger på inntil 5 dager om gangen, med Evenstad som hovedbase.

## **Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen**

Godkjent oppgave

## **Vurderingsordning**

Hjemmeeksamen (*ant timer*). Vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

## **Ansvarlig avdeling**

Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag



## 6EV133 Økologi og mangfold

Emnekode: 6EV133

Studiepoeng: 15

### Språk

Norsk

### Forkunnskaper

Ingen spesielle krav

### Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende læringsutbytte i emnet:

#### *Kunnskaper:*

- bred kunnskap om prosessene og interaksjonene som bestemmer antall og utbredelse av organismer.
- kjenner til menneskelige påvirkninger i naturen og effektene på biodiversitet og økosystemdynamikk.

#### *Ferdigheter:*

- kan gjengi de viktigste økologiske prosessene og klarer å gjenkjenne disse i den reelle verden, i pågående prosjekter og publisert forskning.
- kan også selvstendig sette opp, gjennomføre, rapportere og presentere en mindre oppgave med en økologisk problemstilling.

#### *Generell kompetanse:*

- har innsikt i økologiske prosesser og problemstillinger.
- kan reflektere over effekten menneskelig påvirkning har på andre arter, samfunn og økosystem, og hvordan det igjen virker tilbake på samfunnet generelt.

### Innhold

- Evolusjon
- Atferdsøkologi
- Populasjonsøkologi
- Samfunnsøkologi
- Økosystemøkologi
- Bevaringsbiologi
- Biodiversitet



- Drivhuseffekt

## **Organisering og arbeidsformer**

Forelesninger, kollokvier, rapportskrivning

## **Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen**

Ingen

## **Vurderingsordning**

- Mappe (50%) som består av en semesteroppgave (gruppe), en skriftlig rapport (individuell), presentasjoner (gruppe) og kollokviebidrag (gruppe).
- Muntlig individuell eksamen (50%)

Alle deler av mappeoppgaven må være levert og bestått før studenten får tilgang til muntlig eksamen.

Vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter. Det forutsettes at alle deleksamener er bestått for at emnet skal vurderes til bestått.

## **Ansvarlig avdeling**

Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag



## 6EV140 Viltøkologi

Emnekode: 6EV140

Studiepoeng: 15

### Blokk

3

### Språk

Norsk

### Forkunnskaper

Ingen spesielle krav

### Læringsutbytte

#### *Kunnskaper:*

- har bred kunnskap om økologien til viktige norske viltarter, og ha tilegnet seg grunnleggende kunnskap om prinsipper for forvaltningen av disse artene
- har god kjennskap til praktiske virkemidler innen forskning og forvaltning av vilt
- kan oppdatere sin kunnskap innen viltøkologi

#### *Ferdigheter:*

- kan anvende faglig kunnskap innen viltøkologi for å vurdere ulike forvaltningsstrategier og prosesser, samt finne, vurdere og henvise til relevant forskningsarbeid.
- kan anvende ulike takserings/overvåkningsmetoder for å evaluere status hos viltbestander

#### *Generell kompetanse:*

- har god innsikt i sentrale problemstillinger innen forskning og forvaltning av vilt.
- kan formidle sentralt fagstoff innen viltøkologi og kjenne til nytenkning og innovasjonsprosesser innen dette fagfeltet.

### Innhold

Emnet vil ha hovedfokus på viltøkologiske problemstillinger som er relevante for norsk viltforvaltning. Vi vil starte med generelle prinsipper innen viltbiologi og forvaltning, og deretter gå igjennom forskjellige arters økologi, bestandsstatus, og aktuelle utfordringer innen forvaltningen.

### Organisering og arbeidsformer

Forelesinger og 5 dager med øvinger/litteratureseminarer. Grupper forbereder og gjennomfører presentasjoner og diskusjoner om utvalgte faglige tema. Det vil bli avholdt en ca 2 dager lang feltutferd

### Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen





80% Oppmøte på øvinger og litteraturseminarer, og skriftlig innlevering knyttet til disse aktivitetene. Avholde en presentasjon på litteraturseminar.

## **Vurderingsordning**

Skriftlig individuell eksamen (60%), og mappe med rapporter fra litteraturseminarer og øvinger (40%) Vurderes med graderte bokstavkarakterer med skala for A - E for bestått, og F for ikke bestått.

## **Ansvarlig avdeling**

Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag



## 6EV132 Fugler og virvelløse dyr

Emnekode: 6EV132

Studiepoeng: 7,5

### Språk

Norsk

### Forkunnskaper

Ingen

### Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende læringsutbytte i emnet:

*Kunnskaper:*

- Kandidaten har bred kunnskap om de største gruppene av fugl og virvelløse dyr.

*Ferdigheter:*

- Kandidaten kan anvende faglig kunnskap i felt for å bestemme dyregrupper.
- Kandidaten kan reflektere over artenes levesett.

*Generell kompetanse:*

- Kandidaten har innsikt i systematikk og arters oppbygning og levesett.
- Kandidaten kan formidle artsgjennkjennelse.

### Innhold

- Feltkjennetegn for norske fuglegrupper og de vanligste artene
- Fuglegruppens miljøkrav og næringssøk.
- Systematikk hos virvelløse dyr
- Kjennetegn for de forskjellige gruppene av virvelløse dyr på land og i ferskvann (ned til rekke/ klasse for protozoer – bløtdyr og oftest til orden for leddyr).

### Organisering og arbeidsformer

Forelesninger og øvelser i felt og inne.

### Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Deltakelse på øvelser med eventuelle referater

### Vurderingsordning

Vurderingsordning: Skriftlig individuell eksamen – 3 timer. Vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter



**Ansvarlig avdeling**

Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag



## 6EV151 Naturveiledning

Emnekode: 6EV151

Studiepoeng: 7,5

### Språk

Norsk

### Forkunnskaper

Ingen spesielle krav

### Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende læringsutbytte i emnet:

#### *Kunnskaper:*

- Kandidaten har bred kunnskap om prinsipper bak tematisk fortolkning av natur- og kulturfenomener, og om natur- og kulturelementer som ressurser for formidling
- Kandidaten har kunnskap om naturveiledningens plass i samfunnet

#### *Ferdigheter:*

- Kandidaten kan anvende formidlingsmetoder og -teknikker
- Kandidaten kan reflektere over, planlegge og gjennomføre naturveiledning i felt

#### *Generell kompetanse:*

- Kandidaten har innsikt i organisasjonsmessige og økonomiske strukturer som grunnlag for naturveiledning

### Innhold

- Naturveiledning som aktivitet
- Natur- og kulturressurser som grunnlag for formidling
- Differensiering av målgrupper
- Formidlingsmetoder og pedagogiske virkemidler
- Tekniske hjelpemidler
- Organisasjons- og samarbeidsmessige forutsetninger for naturveiledning
- Feltmessige utfordringer i forhold til ulike målgrupper

### Organisering og arbeidsformer

Forelesninger, gruppearbeid, øvinger og befaringer.

### Obligatoriske krav som må være godkjent før man kan avlegge eksamen

Gruppepresentasjon



## **Vurderingsordning**

Skriftlig eksamen 100%. Vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

## **Ansvarlig avdeling**

Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag